

eil, si recipiat adjunctum sibi coadjutorem, sive vicarium, cum assignatione competentis portionis ad ejus sustentationem de redditibus beneficii. Patet hoc ex cap. v. h. t. ibi: « Verum cum ipsum (Episcopum gravi, et incurabili morbo laborantem) ad cessionem compellere non possis, nec debeas ullo modo, nec afflicto afflictio sit addenda. Mandamus, quatenus illi coadjutorem associates virum providum, et honestum, per quem tam episcopo, quam populo utiliter consulatur. » Hæc ibi.

20. *Intelligendo istud non solum de episcopis, sed etiam de aliis beneficiatis.* — Nec dicas, hoc esse speciale in episcopis ob sublimitatem officii, et spirituale conjugium, quod est proprie inter episcopum et Ecclesiam. Resp. enim eandem esse rationem de inferioribus beneficiatis, præsertim curam animarum exercentibus, aut aliam administrationem sive officium habentibus: prout jura et rationes n. 2. et 3. allatæ convincunt. Et hinc cap. ult. h. 1. datur coadjutor archidiacono, qui morbo paralytico laborans officium lingue amiserat. Similiter cap. III et IV. eod. jubetur dari coadjutor rectoribus ecclesiarum, lepræ macula infectis: atqui per rectores ecclesiarum, ex proprietate vocabuli intelliguntur parochi, alique inferiores curati, arg. cap. ult. de Præbend. cum concordantiis; ac notat Fagnanus, in c. De rectoribus. n. 5. h. t.

21. *Perpetuo ægrotantes, aut debilitati, an possint ad ordines promoveri, vel in jam susceptis ministrare? Remissive.* — Quæritur IV. Utrum perpetuo ægrotantes, aut alias debilitati, possint ad sacros ordines promoveri, aut in ordinibus jam susceptis ministrare? Resp. De hoc ex professo jam dictum est supra lib. I. tit. XX. de Corpore vitiatas ordinandis, vel non, per totum: præsertim vero, et quantum attinet alteram partem. n. 8. 11. et 12. ac 19. Ibi videatur.

§ II.

DE COADJUTORIBUS CLERICORUM ÆGROTANTIUM.

22. *Coadjutor, et coadjutoria, quid? — Quæritur I. Quid, et quotuplex sit coadjutor, et coadjutoria? Resp. I. Quamvis late loquendo omnis ille sit, ac dici possit coadjutor, qui alium juvat, seu coadjuvat in peragendo suo officio: nam generatim loquendo, Coadjutor dicitur a coadjuvando;*

sicut tutor a *tuendo*, quasi tutor et defensor, l. I. ff. de Tutelis. Nihilominus specialiter loquendo, et quantum ad propositum, coadjutor est ille, qui datur ex causa, juris, vel iudicis auctoritate, ad coadjuvandum officium præsentis, seu ministri Ecclesiæ. Ita Joan. Andreas, in cap. ult. n. 3. et 4. h. t. et Abbas, ibid. n. 1. et in re communis. Unde coadjutoria aliud non est, quam facultas ex causa auctoritate juris, vel iudicis cuiuspiam concessa, adjuvandi prælatum, vel alium beneficiatum in beneficii regimine. Castro Palao part. II. disp. 1. punct. 9. n. 1. cum aliis.

23. *Coadjutor proprie non dicitur prælatus, seu rector Ecclesiæ.* — Dicitur notanter in data coadjutoris definitione, « ad coadjuvandum officium, » etc. Quia coadjutor datus prælato, seu rectori Ecclesiæ, proprie non dicitur prælatus, seu rector Ecclesiæ: ut liquet ex ipso nomine *Coadjutoris*; atque notat Abbas c. De rectoribus, n. 6. h. t. quidquid dicat Glossa ibid. §. Curam animarum. Et hujusmodi coadjutor censetur habere curam animarum quoad exercitium duntaxat, non autem quoad jus, et habitum curæ: siquidem jus possessio, ac titulus beneficii adhuc remanet penes rectorem, sive prælatum infirmum; ac proinde iste non desinit esse prælatus. Joan. Andreas cit. c. De rectoribus. n. 1. eod. et alii, contra Glossam fin. ibid. coadjutor vero nec jus, nec titulum habet in beneficio, sed tantum exercitium et administrationem illius juris, quod in coadjuto remanet; Hostiensis in cit. c. De rectoribus. post princip.; Abbas, ibid. n. 6; Ancharanus, n. 3. et Fagnanus, n. 6. et n. 35. et 36. h. t. citans Rotam, decis. 410. n. 5. part. IV. Recent. et alios.

24. *Habet curam animarum quoad exercitium; non quoad jus et titulum.* — Nec obstat taxus in d. c. De rectoribus. h. t. ibi: « Eis dandus est coadjutor, qui curam habeat animarum. » Resp. enim, istud esse intelligendum de cura animarum quoad exercitium, seu quoad actum secundum ipsius curæ: non vero quoad jus, et titulum beneficii hujusque possessionem, utpote adhuc residentem in coadjuto. Siquidem ob morbum supervenientem, et absque culpa sua, nequit clericus coadjutore indigens spoliari jure, ac titulo præhabiti beneficii: alioquin afflicto adderetur afflictio, contra cap. 1. et cap. v. h. t. Et hinc tale jus, seu titulus beneficii, non potest residere in coadjutore, eidem clerico infirmo assignato: nam « duo insimul

eandem rem, et eodem modo, in solidum possidere non possunt, » uti habetur c. Licet causam. 9. § Ex præmissis. de Probation.

25. *Administratores episcoporum, etc., in re vix differunt a coadjutoribus.* — Ubi etiam breviter notandum, quod a coadjutore hactenus explicato, in re vix, aut nihil (seclusis specialibus prærogativis, seu facultatibus quandoque concessis) differant administratores, quin tum in spiritualibus, tum temporalibus, a Sede apostolica dari solent episcopi a suo episcopatu legitime absentibus, vel personis principibus auctoritate apostolica dispensative promotis ad episcopatum ante legitimam ætatem, aut ipsis ecclesiis cathedralibus vacantibus: de quibus habetur mentio in c. Is cui. 42. de Election. in 6. juncta Glossa, et doctores ibid. Quamquam ille, qui cuiuspiam episcopo, aut alteri prælato per se jam apto ad regendam Ecclesiam sibi commissum, nunc autem ab actuali exercitio muneris sui propter morbum perpetuum impedito, datur ad exequendum munus ipsius; speciali nomine, atque in jure cap. III. et v. et vi. h. t. et alibi usurpato, dici solet *Coadjutor*: veluti *coadjuvans* rectorem principalem infirmum in peragendo officio, et pastoralis munere suo.

26. *Coadjutoria est duplex, perpetua videlicet, ac temporalis.* — Resp. II. Coadjutoria est duplex, alia perpetua, seu data cum jure succedendi in beneficio: alia temporalis, seu data sine tali jure succedendi. Ita communis. Et quidem « Coadjutoria perpetua, » seu cum futura successione, dicitur illa, per quam coadjutoris jus tribuitur, mortuo coadjuto in ejus officium, ac beneficium succedendi. « Coadjutoria temporalis » e contra est illa, per quam prælato, seu rectori Ecclesiæ, aut alii beneficiario, propter infirmitatem, aliamve causam impedito ab exercitio sui muneris, datur coadjutor, quando is vivit.

27. *Inter has intercedit multiplex differentia et quæ? — Porro inter hanc duplicem coadjutoriam multiplex intercedit differentia. Imprimis enim coadjutoria perpetua, seu cum futura successione, non nisi a summo Pontifice concedi potest: at vero coadjutoria temporalis potest concedi etiam per prælatos inferiores, juxta dicenda n. 37. et 46. Deinde officium, atque potestas coadjutoris temporalis finitur morte naturali, vel civili (videlicet reavntiatione, vel depositione) illius prælati, aut rectoris Ecclesiastici, cui datus est coadjutor: secus dicendum in*

coadjutore perpetuo, prout amplius dicitur infra n. 62. et 63. Tandem coadjutoria temporalis solum respicit favorem coadjuti, et Ecclesiæ sibi concreditæ, utpote cujus vices, officiaque Ecclesiastica tenetur coadjutor supplere, ipsiusque Ecclesiæ curam gerere, absque eo, ut inde, præter congruam sustentationem, aliquid commodi reportet. Ad vero coadjutoria perpetua respicit non solum favorem coadjuti, et Ecclesiæ sibi commissæ, ob rationem proxime dictam: sed etiam favorem coadjutoris, utpote cui mediante illa jus confertur succedendi in beneficio post obitum illius coadjuti.

28. *Quis dari possit coadjutor? Coadjutor debet habere omnes qualitates requisitas ad officium, pro quo datur.* — Quæritur II. Quis dari possit coadjutor? Resp. I. Coadjutor clerico ægrotanti deputandus, debet esse vir providus, et honestus, cap. Ex parte. 5. h. t. et c. Venerabili. 35. de Offic. delegat. Fidelis, vitæque probatæ, quæ ad regimen Ecclesiæ idonea sit: et talis, per quem tam beneficiario infirmo, quam populo utiliter consulatur, can. Quamvis triste. 7. q. 1. et cit. c. Ex parte. h. t. Unde generaliter loquendo, coadjutor debet habere omnes qualitates de jure requisitas ad illud officium, pro quo datur; uti novissime decrevit concilium Tridentinum sess. 27. cap. VII. de Reform. et antea jam notavit Abbas, in c. Consultationibus. n. 1. h. t. Ac proinde, si coadjutor datur cuiuspiam in spiritualibus, puta, ad curam animarum; debet habere scientiam, qua sciat populum regere, animarumque commissarum saluti prospicere, et inquietos, sub disciplinæ vinculo constringere, cit. can. Quamvis triste. et can. Petiisti. et can. Quia frater. 7. q. 1. Et si datur in temporalibus regi, aut alteri domino temporali, debet esse magnanimus, potens, probus et circumspectus, c. Grandi. 2. de Supplend. negligent. prælat. in 6. Ita Joan. Andreas, d. c. Consultationibus. n. 4. et Abbas, ibid. n. 1. h. t. et alii.

29. *Coadjutor episcopo datus, in spiritualibus, cujus ætatis esse debeat; et qualis? — Infertur proinde, quod coadjutor episcopo ægrotanti datus in spiritualibus, debeat esse triginta annorum completorum: nam ætatem hanc oportet habere ipsummet episcopum, c. Cum in cunctis 7. §. 1. de Election. Abbas cit. c. Consultationibus. n. 1. Garcias, part. IV. de Beneficiis, cap. v. n. 141. et part. VII. cap. IV. n. 90. generaliter docens,*

quod eadem ætas, et habitas, quæ requiritur ad titulum dignitatis, præbendæ seu beneficii, requiratur, et sufficiat ad coadjutoriam ipsius; prout tenuit Rota, decis. 347. n. 3. part. III. *Divers.* Gonzalez, ad reg. 8. Cancell. gloss. 5, § 9, n. 6. allegans alios. Concordat concilium Tridentinum sess. 25. cap. VII. *de Reform.* requirens in coadjutore episcopi, cum futura successione dato, omnes qualitates, quæ a jure requiruntur in episcopis. Quod intellige, nisi Papa specialiter dispensaverit super aliquo defectu. Requiritur etiam in coadjutore episcopis simpliciter dato quoad spiritualia, ut sit episcopus consecratus: alioquin enim non posset exercere pontificalia, sed duntaxat jurisdictionem episcopalem, arg. c. *Aqua*. 9. *de Consecrat. eccles.*

30. *Et quæ ætas sufficiat ad coadjutorem episcopi solum in temporalibus?* — Si vero deputetur quis episcopo coadjutor solum in temporalibus (puta, quia episcopus est dilapidator) tunc in coadjutore sufficiunt viginti quinque anni: quia ætas hæc censetur esse perfecta quoad administrationem temporalem: unde et in tali ætate potest quis esse tutor, l. ult. c. *de Legitim. tutel.* atque Procurator etiam ad judicia, c. *Qui generaliter*. § fin. *de Procuratorib.* in 6.; Abbas, ubi supra; Pirhing, h. t. n. 15.

31. *Ex quibus causis dandus sit coadjutor?* — Quæritur III. Et quibus causis dandus sit coadjutor? Resp. I. Plures sunt causæ, ob quas coadjutor clericis beneficiatis dari potest, ac solet: uti videre est apud Joan. Andream cit. c. *Consultationibus*. n. 6. h. t.; Gonzalez, d. gloss. 5, § 9, n. 19 ac seqq. et alios. Et primo quidem datur coadjutor simpliciter, et sine futura successione, clericis ægrotantibus, seu ob eorum infirmitatem: dummodo hæc sit perpetua, et tanta, ut propter eam clericus munera beneficii sui obire nequeat. c. *Ex parte*. 5, h. t., et cap. un. eod. in 6. junctis dictis supra n. 18. Deinde propter lepram: licet etiam hæc non sit tanta infirmitas, quin clericus leprosus quoquo modo possit præstare munera beneficii sui: quia tamen sine scandalo, et horrore populi id fieri nequit, hinc sacri canones jubent clericum leproso dari coadjutorem, cap. III. et IV. h. t. Tertio datur beneficiario coadjutor propter amissum usum linguæ, cap. ult. h. t. ubi Papa respondit, quod « Archidiacono, quem morbo paralytico laborantem officium linguæ asserebatur amisisse, coad-

jutor sit merito adhibendus. » Quarto, dandus est coadjutor, clerico beneficiario propter hujus amentiam, arg. cap. un. h. t. in 6.

32 et 33. *Quando coadjutor clerico dandus sit propter senium, vel propter imperitiam.* — Quinto, dandus est coadjutor clerico propter senium, cit. cap. un. h. t. in 6. et can. *Petiisti*. 7. q. 1. Requiritur tamen ad istud, ut beneficiarius ob senectutem, atque ingravescentem ætatem, reddatur perpetuo inutilis ad executionem officiorum suorum, arg. cap. un. h. t. in 6. ibi: « Episcopus senio, aut valetudine corporali gravatus, vel etiam alias adeo impeditus perpetuo, ut officium suum nequeat exercere, » etc. Alioquin enim coadjutorem acceptare non tenetur clericus senex, conformiter dictis supra cit. n. 18. Eo præsertim, quod multi crescente ætate, crescant etiam prudentia, dexteritate, atque experientia rerum agendarum: sicque non raro magis apti sint ad felix, pacatum, proficuumque regimen Ecclesiarum præ pluribus junioribus.

Sexto, propter imperitiam, et illiteraturam rectorum Ecclesiarum parochialium, propter quam minus apti sunt sacris peragendis officiis: tunc enim possunt episcopi, etiam tanquam Sedis apostolicæ delegati, ejusmodi illiteratis et imperitis Ecclesiarum rectoribus, si alias honestæ vitæ sint, coadjutores, aut vicarios pro tempore deputare, una cum assignatione sufficientis sustentationis. Textus expressus est in concilio Tridentino sess. 21. cap. VI. *de Reform.* Concordat c. *Quoniam*. in plerisque. 14. § *Sed si propter*. *de Offic. ordinar.* ubi hoc ipsum statuitur de præsule, seu episcopo habente sub se nationes diversarum linguarum, quibus nescit per se ipsum prædicare, atque divina officia pro diversitate rituum celebrare.

34. *Coadjutor temporalis datur tum contemplatione Ecclesie, tum contemplatione beneficiati coadjuti.* — In istis, atque similibus casibus, quorum nonnullos alios refert Gonzalez, ubi supra, datur coadjutor temporalis tum contemplatione Ecclesie, ne videlicet pro defectu pastoris gregem dominicum lupus rapax invadat, aut Ecclesia in facultatibus, vel juribus suis grave dispendium patiat, c. *Ne pro defectu*. 41. *de Election.* Tum etiam contemplatione personæ prælati seu beneficiati coadjuti, ne cæteroquin, si ob infirmitatem, aut aliud hujusmodi impedimentum, veluti inutilis, beneficium cedere cogatur, afflicto addatur afflicto; sed officium suum,

quod per se præstare nequit, saltem per deputatum sibi coadjutorem exequi valeat.

35. *Prælati, seu parochi coadjuti, propter constitutum sibi coadjutorem non excusantur a residentia.* — Resp. II. His tamen non obstantibus prælati, seu parochi coadjuti, propter constitutum sibi coadjutorem non excusantur a residentia. Ita censuit sacra congregatio concilii Tridentini, quam refert Hieron. Gonzalez, ad reg. 8. Cancellar. Gloss. 5, § 9, n. 30. et Castro Palao, tract. XIII. disp. 1. *de Beneficiis*, punct. 9. num. 12. sequentibus verbis: « Propter deputationem coadjutoribus, parochus, cui datus est coadjutor, non poterit abesse a residentia. » Hoc ipsum in episcopo declarasse sacram congregationem negotiis episcoporum, et regularium præpositam in Nicotenen. 7 septemb. 1619, refert Barbosa, lib. I. *Jur. ecclesiast. univ.* cap. XV. n. 53. et l. III. cap. X. n. 29.

36. *Neque etiam ab ea liberatur coadjutor propter residentiam coadjuti.* — Nec etiam per hoc, quod coadjutus residere teneatur, coadjutor liberatur a residentia. Quomodo enim hic, si non residerit in loco beneficii, juvare poterit coadjutum in ejusdem officii, sacrisque ministeriis exequendis? Atque idcirco, quod coadjutor teneatur ad residentiam, quemadmodum rector principalis, decisum fuisse a sacra congregatione, refert Barbosa, part. III. *de Offic. et potest. episc.*, allegat. 63, n. 9. et lib. III. *Jur. ecclesiast. univ.*, cap. X. n. 31. post Galetum in Margarita casuum conscientie, §. *Residentia*. 1. pluresque alios.

37. *Coadjutor a quo dari possit? Coadjutor perpetuus non nisi a Papa concedi potest: et quando concedendus sit?* — Quæritur IV. A quo dari possit coadjutor? Resp. I. Coadjutor perpetuus, seu cum futura successione, non nisi a Summo Pontifice dari potest: neque concedendus est, nisi in Ecclesiis cathedralibus, vel monasteriis, ob urgentem necessitatem, aut evidentem utilitatem, et causa prius diligenter per eundem cognita. Ita concilium Tridentinum sess. 25. cap. VII. *de Reform.* expresse statuens, ut præter dictas causas a Papa approbatas, coadjutorie cum futura successione « nemini in quibuscunque beneficiis ecclesiasticis permittantur. » Ratio hujus est, quia omnis collatio, ac etiam promissio beneficii primum vacaturi, penitus reprobat a Jure; ut cap. II. et III. *de Consecrat. Præbend.* et cap. II. eod. in 6. Atqui per concessionem coadjutorie perpe-

tuæ seu cum futura successione, fit promissio, imo et collatio beneficii primum vacaturi; ergo ea concedi non potest, nisi per Papam, utpote qui solus secundum plenitudinem potestatis de jure potest supra jus dispensare, c. *Proposuit*. 4. *de Consecrat. Præbend.*

38. *In beneficiis ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sunt odiosa.* — Accedit, quod in beneficiis ecclesiasticis « ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, et Patrum decretis contraria; » prout loquitur concilium Tridentinum cit. cap. VII. atque liquet etiam ex can. *Apostolica*. 8. p. 1. et c. *Ex transmissa*. 7. et c. *Ad extirpandas successiones*. 11. *de Filiis presbyt.* et c. *Consuluit*. 15. *de Jure patronat.* cum similibus. Talem autem imaginem futuræ successionis videntur habere Coadjutorie perpetuæ, dum mortuo coadjuto statim coadjutor hujusmodi succedit in beneficio, juxta amplius dicenda n. 62. et 63. ergo.

39. *Episcopis coadjutorem etiam temporalem dare, ad solum Papam pertinet.* — Resp. II. Episcopis, et episcopo superioribus prælati, dare coadjutorem, etiam temporalem, est de majoribus causis Ecclesie; atque ad solum Papam pertinet, non obstante consuetudine contraria. Ita textus expressus in cap. un. h. t. in 6. ubi proinde Glossa §. *Tantummodo*, notat, quod nec ab archiepiscopo, vel a Patriarcha, vel legato, possit dari coadjutor episcopo. Siquidem in generali concessionem non veniunt ea, quæ in signum privilegii singularis sunt tantum summo Pontifici reservata, c. *Quod translationem*. 4. *de Offic. legat.*

40. *Solvitur instantia ex c. Ex parte, h. t. desumpta.* — Nec obstat c. *Ex parte*. 5. § fin. h. t. ubi Innocentius III. mandavit Arelatensi archiepiscopo, ut cuipiam episcopo suffraganeo suo, jam per quadriennium incurabili morbo laboranti, coadjutorem associet virum providum, et honestum. Resp. enim cum Glossa in cit. cap. un. §. *Tantummodo*. h. t. in 6. istud contigisse de speciali auctoritate, et mandato domini Papæ: alioquin enim metropolitanus ille non potuisset providere suffraganeo de coadjutore, cum istud solummodo spectet ad Papam cit. cap. un. h. t. in 6. ac notat etiam Abbas, in d. c. *Ex parte*. n. 3, h. t.

41. *Nihilominus episcopi a curia remoti,*

oossunt unum, vel duos coadjutores sibi assumere, cum consensu capituli. Aut ipsis demeritis capitulum assumere. — Resp. III. Nihilominus, ut consulatur indemnitati Ecclesiarum, præcipue existentium in partibus a Curia Romana remotis, Pontifex in d. cap. un. h. t. in 6. generali quadam constitutione concessit, ac provide ordinavit, « ut episcopus senio, aut valetudine corporali gravatus, vel etiam alias adeo impeditus perpetuo, ut officium suum nequeat exercere; possit de sui consilio et assensu capituli, vel majoris partis ipsius, unum, vel duos auctoritate apostolica coadjutores assumere, ad dictum officium exequendum. Si vero episcopus demens fuerit, et quid velit, aut nolit, exprimere nesciat, vel non possit; tunc ejus capitulum, vel duæ ipsius partes, eadem auctoritate unum, aut duos coadjutores assumant idoneos, qui ejus officium exequantur. » Hæc ibi.

42. *Idque auctoritate apostolica.* — Circa quem textum imprimis notandum est ly, « auctoritate apostolica. » Siquidem dare coadjutorem episcopis, prælatisque superioribus, est de majoribus Ecclesiæ causis, ac Sedi apostolicæ specialiter reservatum, ut proxime dictum n. 89. conformiter cit. cap. un. h. t. in 6. Et sicut solus Papa deponit episcopos, horumque superiores, aut eorum cessionem recepit, c. *Inter corporalia*. § *Sicut enim de Translatio. episc.* ita et ipse solus potest istis coadjutorem dare. Abbas cap. ult. n. 5. h. t. Ac proinde, quod episcopus in casu præmisso sibi coadjutorem assumere, aut capitulum eidem dementi talem assignare valeat, non nisi auctoritate apostolica fieri potest: adeoque istis hac ex parte censentur esse delegati Papæ. Glossa cit. cap. un. *Auctoritate apostolica*. h. t. in 6. et Barbosa, ibid. n. 3.

43. *An ad istud sufficiat consensus majoris partis capituli?* — Notandum ulterius est ly, « Capitulum, vel duæ, ipsius partes. » Quia, licet alioquin regulariter ad validitatem gestorum capituli sufficiat consensus majoris, et sanioris partis capituli, cap. i. « De his quæ fiunt a major. » part. *Capit.* et c. *Quia propter*. 42. de *Election.* cum concordantiis: idque etiam procedat in proposito, quando ipsemet episcopus « de sui consilio et assensu capituli, vel majoris partis ipsius, » unum, vel duos coadjutores sibi assumit; uti patet ex ly, vel majoris partis ipsius. » Secus tamen dicendum est in casu, quo capitulum

episcopo dementi vult assumere coadjutorem: tunc enim habetur quid speciale, ac propter gravitatem negotii, periculumque inferendi episcopo, aut Ecclesiæ præjudicii, Papa non concessit capitulo facultatem, ut possit auctoritate apostolica unum, vel duos coadjutores assumere episcopo amenti, nisi vel totum capitulum, vel saltem duæ partes (hoc est, duæ tertiarum) ipsius consenserint. Glossa in d. cap. un. §. *Duæ ipsius partes*, h. t. in 6; Pirhing, h. t. n. 14. et alii.

44. *Plures duobus coadjutoribus nequit capitulum episcopo dementi dare.* — Notandum quoque ly, « unum, aut duos coadjutores assumant. » Plures enim coadjutores duobus nequit episcopus infirmus sibi assumere, nec capitulum episcopo dementi dare; tum quia episcopus infirmus, seu capitulum, in assumendis, vel dandis coadjutoribus non funguntur ordinaria, sed delegata potestate: unde debent diligenter servare fines mandati apostolici, c. *Cui de non. 27. de Præbend.* in 6. et c. *Cum dilecta. 22. de Rescript.* Tale autem mandatum apostolicum, cit. cap. un. h. t. in 6. expressum, solummodo « unum, aut duos coadjutores » admittit, et si Papa plures voluisset admittere, istud expressisset, c. *Ad audientiam. 12. de Decimis*; tum quia potuit Papa ad hoc rationabiliter motus fuisse ex eo, ne alioquin per coadjutores omnium gravetur Ecclesiæ, utpote ex quarum proventibus alendi sunt. Glossa cit. cap. un. §. *Aut duos.* et Franchus, ibid. § *Si vero*. n. 3. h. t. in 6. Joan. Andreas, c. *Consultationibus*. n. 13. h. t. 4. Pirhing, h. t. num. 14.

45. *Episcopus compos rationis, non potest a capitulo cogi, ut sibi coadjutorem assumat. Et quid capitulum agere debeat in casu insufficientiæ episcopi, nolentis sibi coadjutorem assumere?* — Resp. IV. Episcopus tamen compos adhuc rationis, nunquam poterit a capitulo cogi, ut sibi coadjutorem assumat. Ita textus expressus in cit. cap. un. § *Si autem*. h. t. in 6. illis verbis: « Si autem episcopus senio, aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis, et coadjutorem assumere, vel habere noluerit, licet a capitulo requisitus proprio, se illius non indigere suffragio forsitan asserendo: tunc ni per capitulum innovetur, sed hoc casu, et etiam proximo, idem capitulum episcopi et Ecclesiæ suæ conditionem, et statum, ac facti circumstantias universas, quam cito poterit

fideliter, et explicite referat ad notitiam dictæ Sedis (apostolicæ) recepturi humiliter, et efficaciter impleturi, quod super hoc per Sedem ipsam contigerit ordinari. » Hæc ibi. Ex quibus patet conclusio: nam capitulum non nisi auctoritate apostolica posset dare coadjutorem episcopo: hanc autem episcopo nolente, seu contradicente, non solum non habet, sed etiam expresse sibi denegatam agnoscit.

46. *Parochis, et beneficiatis episcopo inferioribus coadjutorem temporalem dare, pertinet ad proprium ipsorum prælatum.* — Resp. V. Parochis, et aliis beneficiatis episcopo inferioribus, qui propter morbum incurabilem, aut aliud impedimentum perpetuum officio suo fungi nequeunt, coadjutorem temporalem dare, pertinet ad proprium ipsorum prælatum; puta, ad episcopum, qui eos potest destituere, seu beneficio privare, vel hujus cessionem admittere. Ita Joan. Andreas, c. *Consultationibus*, n. 7. et Abbas, ibid. n. 5. h. t.; Gonzalez, ad reg. 8. cancellar. Gloss. 5, § 9, n. 36, citans alios. Nam, qui potest instituere, ac destituere in beneficiis, potest etiam, et quidem a fortiori, coadjutorem dare; uti notant præallegati doctores.

47. *Coadjutoris officium generatim loquendo quale? Quænam in specie pertineant ad officium coadjutoris, colligendum est ex forma collationis coadjutoriæ, seu litteris ipsius.* — Queritur V. Quod sit officium coadjutoris, et quæ potestas ipsius? Resp. I. Generatim loquendo, coadjutoris officium est, coadjutare coadjutum ejusque vices, ac munia supplere in iis, ad quæ datur. Ita communis; et signanter Joan. Andreas cit. c. *Consultationibus*, n. 8. h. t. et Piasecius, in *Præaxis Episcopalis Proæmio*. n. 27, allegans alios. Porro, quænam in specie sint illa, ad quæ quis alteri datur coadjutor, colligendum est ex forma collationis coadjutoriæ, seu ex litteris dationis ejus; prout notant citati auctores. Unde si de clerico bene administranti spiritualia, sed dilapidanti temporalia, detur coadjutor in temporalibus, tunc hujus officium versatur circa sola temporalia: et e converso, si beneficiatus solummodo inutilis sit in spiritualibus, aut in certo genere horum, v. g. ob amputatam manum, officium coadjutoris erit, sola spiritualia, aut certum eorum genus peragere. Idipsum videre est in duobus constitutis coadjutoribus, quorum unus in spiritualibus, alter vero in temporalibus coadjuto datur.

48. *Coadjutoris simpliciter dati officium est, tam coadjuti, quam ecclesiæ curam gerere.* — Resp. II. Quando ex litteris datæ coadjutoriæ non constat de certo genere agendorum (puta, quia simpliciter et absolute, ac sine restrictione aliqua datur coadjutor) tunc hujus officium imprimis est, tam coadjuti, seu rectoris principalis, quam Ecclesiæ sibi commissæ, in omnibus, et per omnia curam gerere. Ita desumitur ex c. *Ex parte*, 5. h. t. ibi: « Illi coadjutorem associes, per quem tam episcopo, quam populo utiliter consulatur. » Quod ipsum jam antea statutum fuerat can. *Scriptis mihi*. 7. q. 1. juncta Glossa, §. *Curam omnem*. Joan. Andreas cit. c. *Consultationibus*. n. 8 et 9. h. t.; Pirhing, h. t. n. 6 et alii.

49. *Et coadjutor simpliciter datus, potest omnia quæ ipsemet rector principalis posset.* — Resp. III. Insuper coadjutor simpliciter datus, potest omnia, quæ ipsemet rector principalis posset: nisi quid reperiatur in jure specialiter exceptum, aut nisi coadjutus, veluti rector principalis sit invitus, quoad aliquid eorum, quod ipsemet adhuc recte potest, et vult agere per se ipsum. Ita Navarrus, consil. 3. n. 4. de *Cleric. ægrotant.*; Garcias, part. IV. de *Beneficiis*, c. 5. n. 58 et 60; Piasecius, ubi supra, et alii. Prior pars sequitur ex proxime dictis: nam, si coadjutor simpliciter datus non posset omnia, quæ rector principalis poterat; non bene per ejus deputationem provisum foret rectori principali atque ecclesiæ sive populo eidem commisso.

50. *Nisi quid in jure specialiter exceptum sit.* — Altera pars, loquens de casibus in jure specialiter exceptis, exemplificatur in alienatione, atque donatione rerum ipsius prælati coadjuti, vel Ecclesiæ: hanc enim facere, specialiter est in jure prohibitum coadjutori; ut c. *Is cui procuratio*. 42. de *Election.* in 6. et cap. un. § fin. juncta Glossa §. *Abstinentes*. h. t. in 6. Nam regulariter donare non valet is, cui honorum administratio concessa est, cap. ult. de *Offic. vicar.* in 6. Huc addi potest casus de collatione beneficii, de quo proxime, seu n. 52. et seqq. dicetur.

51. *Aut nisi coadjutus sit invitus quoad aliquid, quod ipse potest, ac vult agere per seipsum.* — Tertia tandem pars desumitur, ex can. *Pontifices* 7. q. 1. addita ea ratione: « Ne per necessitatis occasionem, præsumptionis pullulet ambitio. » Unde, quod Rota